

Dokumentin sisältö

JOHDANTO

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2023

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2024

- 3 Strategian painopisteet ja linjaukset

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

- 4 Suunnitelman laatijat
- 5 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

JOHDANTO

Kunnan tehtävänä on asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja sitä toteutetaan kunnan kaikissa palveluissa. Kuntalaisten hyvinvointia ja tehtyjä toimenpiteitä tulee seurata säännöllisesti ja laatia suunnitelma sen edistämiseksi. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus (Terveydenhuoltolaki 1326/2010; 12 §).

Tavoitteena on, että hyvinvointiin liittyvät asiat ovat kunnassa säännöllisesti esillä kunnanhallituksen, kunnanvaltuuston ja kunnan johtoryhmän kokouksissa. Hyvinvointityötä toteutetaan kaikilla kunnan eri toimialoilla, hyvinvointijohtamisesta vastaa kunnanjohtaja. Hyvinvoinnin edistämiseksi on mukana myös kunnan alueella toimivat järjestöt ja yritykset yhteistyössä kunnan toimijoiden kanssa.

Pelkosenniemen kunta on ollut mukana Itä-Lapin kuntayhtymän High five - yhteistyöllä hyvinvointia Itä-Lappiin hankkeessa jonka päämääränä on alueen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen eri toimijoiden yhteistyön vahvistamisen avulla. Tavoitteena on ollut olemassa olevien hyvien käytänteiden hyödyntäminen ja uusien käytänteiden kehittäminen asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi, seutukunnallisen hyvinvointityön rakenteen kehittäminen Itä-Lappiin ja hyvinvointia edistävän työn tunnettavuuden lisääminen Itä-Lapin alueella.

Vertailussa on käytetty Itä-Lapin alueen muita kuntia Pelkosenniemen kunnan kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden tilan kartoittamiseen. Pelkosenniemen kunnan otanta on useassa indikaattorissa liian pieni, joten kuntalaisten hyvinvoinnista tehdään yleisellä tasolla olettamuksia perustuen alueellisiin indikaattoreihin.

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2023

Pelkosenniemen kuntastrategiassa 2022-2030 on asetettu painopisteiksi ja samalla arvoiksi Yhteisöllisyys, sydämellisyys ja vastuullisuus. Strategisina sydämen asioina ovat 1. Elinympäristö mahdollistaa, 2. Hyvä olla ja yrittää sekä 3. Osallisuus ja viestintä.

Yhteiset päämäärät, tavoitteet ja mittarit on asetettu 1. Asukasmäärälle, 2. Elinympäristön mahdollistavuudelle, 3. Hyvä olla, elää ja yrittää ja 4. Osallisuudelle ja viestinnälle.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Tilinpäätöksessä 2023 on kerrottu tulosalueittain asetettujen painopisteiden toteutuminen asetettujen mittareiden kautta.

Pelkosenniemen kunta on Lapin maakunnan pienin kunta, mutta silti se pyrkii tuottamaan palvelut mahdollisimman kattavani kuntalaisten tarpeeseen. Yhteistyötä tehdään ympäröivien kuntien ja Lapin hyvinvointialueen kanssa, jotta kuntalaisten palveluiden saaminen olisi mahdollisimman sujuvaa ilman ylimääräisiä raja-aitoja. Yhteistyön merkitys korostuu varsinkin rajapinnoilla tarjottujen palveluiden yhteensovittamisessa ja tuottamisessa.

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA

Talous**Tulot**

Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

Valtionosuudet, % nettokustannuksista

Vuosikate, euroa / asukas

Vuosikate, % poistoista

Lainakanta 31.12., euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

Verotulot, euroa / asukas

HYTE-kerroin

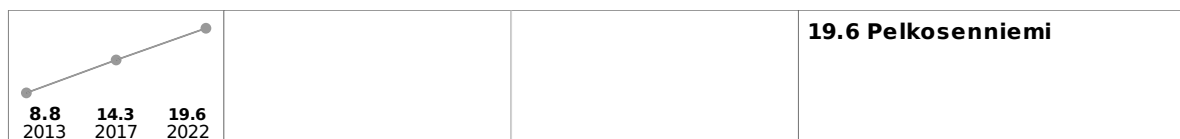
Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori

Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

2022 - 2023

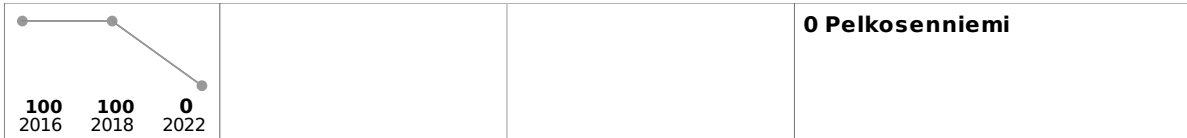
Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

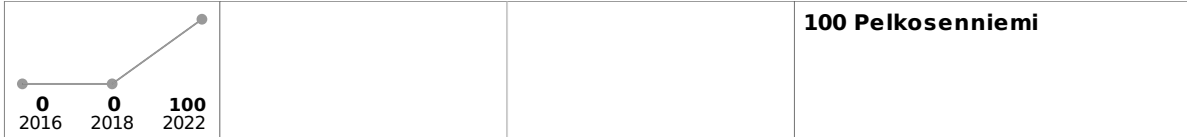
2022 - 2023

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

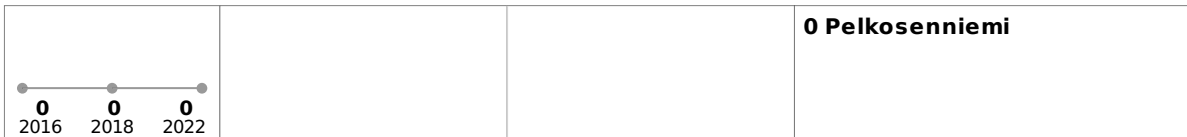
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

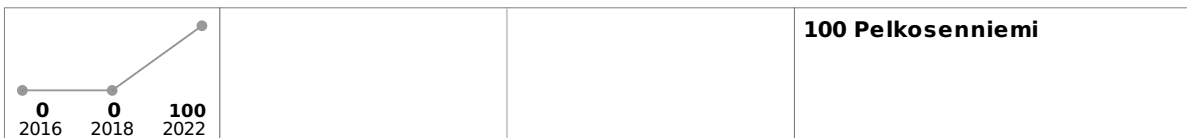
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

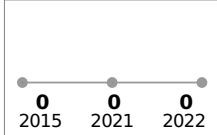
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

2021 - 2022

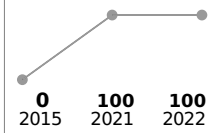

0 Pelkosenniemi

Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

2021 - 2022

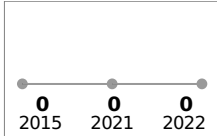

100 Pelkosenniemi

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

2021 - 2022

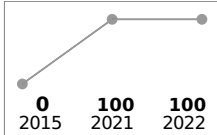

0 Pelkosenniemi

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

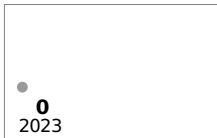

2021 - 2022

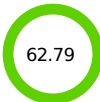
100 Pelkosenniemi

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä - TEA, pistemäärä

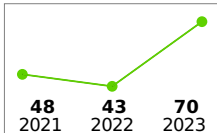

0 Pelkosenniemi

Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

2022 - 2023

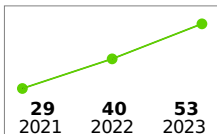

70 Pelkosenniemi

Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

2022 - 2023

53 Pelkosenniemi

HYTE-kerroin, 0 - 100

HYTE-kerroin euroa / asukas

HYTE-kerroin, 1 000 euroa

Elinvoima

Väestö

Väestö 31.12.

Huoltosuhte, demografinen

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

Lapsiperheet, % perheistä

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

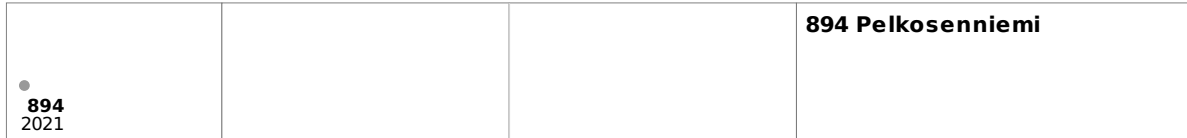
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

Koulutustasomittain

Väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

Elinvoima

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Lasten pienituloisuusaste

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Työlliset, % väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Hyvinvointi

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Palvelut

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut (-2020)

Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

NUORET JA NUORET AIKUISET

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

● 6.2 2009			6.2 Pelkosenniemi
------------------	--	--	--------------------------

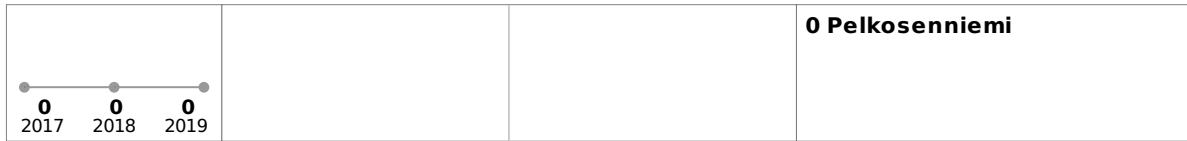
Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 24-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

2018 - 2019

0 Pelkosenniemi

TYÖIKÄISET

Hyvinvointi**Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

IKÄIHMISET

Hyvinvointi**Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

Erytiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Hyvinvointi**Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Lasten ja nuorten hyvinvointipalveluihin on kiinnitetty huomiota. Lapsia ja nuoria on osallistettu niin koulussa kuin vapaa-ajalla erilaisiin kyselyihin, joiden avulla on voitu kehittää heihin kohdennettua työtä. Kerho toimintaa on saatu järjestettyä eri ikäisille lapsille ja nuorille. Pyhän hiihtoloulun kanssa yhdessä toteutettu laskettelukerho oli suosittu ja näin tavoitti nuoria koko kunnan alueelta. Kunnan antama tuki harrastomitaan on mahdollistanut alle 17-vuotiaiden harrastamisen. Harrasteraha on ollut 150€ harraste toimintaan tai välineiden hankintaan tai tuki kausikorttiin Pyhälle. Kausikortissa on ollut omavastuuosuus, jotta hankittu kortti tulisi myös käytettyä ja raha kohdentuisi harrastamiseen.

Viestintää kehitettiin varsinkin sosiaalisen median eri kanavien kautta tapahtuvaksi. Kunnan nettisivut uudistettiin vuoden 2023 aikana. Kuntalaisille järjestiin kuulemisen mahdollisuuksia erilaisina tapaamisina esim. Kyliltä kuuluu ja järjestötapaamisilla sekä yhteistyössä toteutetuilla tapahtumilla. Järjestöjen on huomattu ja toimita-avustuksia myönnettiin usealle paikalliselle yhdistykselle toiminnan tukemiseksi.

Uusien asukkaiden saamiseksi ja vanhojen asukkaiden pysymiseksi paikkakunnalla on kiinnitetty huomiota. Asukkaan askeleet- hanke on keskittynyt uusien asukkaiden parempaan kotiutumiseen Pelkosenniellä. Yrityskoordinaattori teki yhteistyötä uusien ja vanhojen alueella toimivien yritysten kanssa. Hankkeiden avulla saatiin kuntalaisille viihtyisyyttä ja toiminnallisia mahdollisuuksia.

Liikenneturvatyötä on tehty yhdessä ELY:n ja Liikenneturvan kanssa. Liikenneturvallisuuden lisäämiseksi on haettu keinoja mm. kevyenliikenteenväylien jatkominen niin Pelkosenniemen taajamassa kuin Pyhällä sekä nopeusnäyttötaulujen hankintaa on suunniteltu.

Pelkosenniemen kuntaan on laadittu ilmastosuunnitelma 2023-2030. Ilmastosuunnitelmassa ilmastonmuutoksen hillinnän lisäksi huomioidaan varautumisen vaatimus sekä hahmotetaan kunnan mahdollisuuksia kannustaa ja tukea kuntaorganisaation ulkopuolisia toimijoita, kuten yrittäjiä, kuntalaisia ja kuntakonsernin eri toimijoita ilmastotyöhön. Kunnat toteuttavat myös erilaisia toimenpiteitä ja hankkeita, jotka tukevat ilmastotyötä, vaikkei niitä välttämättä tunnusteta ilmastotoimiksi.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2024

Painopiste	Toimenpiteet	Mittarit
Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön kehittäminen ja rajapinnat	Yhdyspintatehtävien tunnistaminen ja vastuiden jakaminen Hyvinvointipalvelut: Kohderyhmä rajapintojen tunnistaminen Elinvoimapalvelut: Palveluliikenteen kehittäminen	Yhteisten palaverien määrä
Lasten ja nuorten palveluiden kehittäminen	Hyvinvointipalvelut: Tarjottavien palveluiden kehittäminen ja ohjaus (heidän toiveiden pohjalta) Elinvoimapalvelut: Liikunta- ja virkistyspaikkojen ylläpitäminen sekä kehittäminen	Toteutuneiden kerhojen ja tapahtumien määrä sekä kävijämäärä. Kyselyiden määrä ja niiden tulokset.
Yhteistyön tiivistäminen seutukunnallisesti ja kolmannen sektorin kanssa	Hyvinvointipalvelut: Tapaamiset ja toimintojen koordinointi Elinvoimapalvelut: Tapaamiset	Tapaamisten määrä Tapahtumien määrä
TE-palvelut 24 kuntiin (valmentautuminen ja valmistelu)	Hyvinvointipalvelut: Oppisopimuskoulutuksen hyödyntäminen henkilöstössä Elinvoimapalvelut: Työllisyyspalveluiden konseptointi osana elinvoimapalveluita ja alueellista toimintaa	Oppisopimusten määrä Työllisyys- ja työttömyysaste Pitkäaikastyöttömien määrä

3 Strategian painopisteet ja linjaukset

Kuntaan valmistui vuoden 2022 aikana uusi kuntastrategia, johon pohjautuen strategiset painopisteet ja linjaukset ovat:

Painopisteet ja samalla arvot ovat **yhteisöllisyys, sydämellisyys ja vastuullisuus**.

Strategisina sydämen asioina ovat

- 1. Elinympäristö mahdollistaa**
- 2. Hyvä olla ja yrittää**
- 3. Osallisuus ja viestintä.**

Yhteiset päämäärät, tavoitteet ja mittarit on asetettu **1. Asukasmäärä, 2. Elinympäristön mahdollistavuus, 3. Hyvä olla, elää ja yrittää ja 4. Osallisuus ja viestintä.**

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

HYTETU-työryhmä 28.5.2024

Kunnahallitus 13.6.2024

Kunnanvaltuusto xx.xx.2024

4 Suunnitelman laatijat

HYTETU-työryhmä ja hyvinvointijohtaja

5 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

HYTETU-työryhmän kokous 28.5.2024